

Delprotese

En delprotese kan erstatte én eller flere mistede tænder og kan bruges døgnet rundt

Denne folder fortæller mere om delprotoser

Delprotese

Hvad er en delprotese?

En delprotese kan erstatte mistede tænder. Den kan erstatte en enkelt tand, men den kan også bruges, hvis du kun har ganske få tænder tilbage.

Delprotesen sidder fast på de resterende tænder ved hjælp af bøjler. Enkelte af bøjlerne skal placeres på tændernes tyggeflader, så dine egne tænder kan bære en del af tyggetrykket. Det betyder, at gummen ikke belastes så hårdt og derfor ikke svinder så hurtigt. Det gør også delprotesen nemmere at styre, og den føles derfor ikke så løs som en helprotese.

Det er en udbredt misforståelse, at en korrekt fremstillet delprotese skader de resterende tænder. Bøjlerne kan ikke gnave hul i tænderne, fordi tændernes emalje er alt for hård.

Kommer der hul i en bøjletand, skyldes det altid belægnings. Grundig daglig børstning af tænderne og protesen forhindrer dette.

En delprotese kan bruges døgnet rundt”

Kan det ses, at man har fået protese?

Protesetænder fremstilles i dag i så naturtro farver og former, at tandlægen næsten altid kan finde tænder, der ligner dine egne.

Hvis du fx har haft en enkelt mørk tand, kan dette efterlignes på protesen, hvis du ønsker det. Og har du plomber eller guldindlæg, kan det også genskabes på den nye protese.

Naturligt tandsæt.

Samme tandsæt efter udtrækning af tænder.

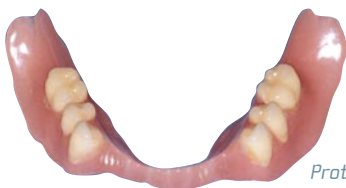

Samme tandsæt med delprotese.

Flere slags delproteser

En delprotese kan fremstilles i flere forskellige materialer. Den billigste form består af protesetænder, der sidder på et stykke akryl (plastik), som ligner tandkød. Den kan forsynes med bøjler af hård ståltråd, som er med til at holde protesen fast. Denne type protese bruges for det meste som en midlertidig løsning.

Protesetænder på akryl.

En langt bedre form for delprotese er den med et støbt stel, kaldet en unitor. Her er bøjlerne og en eventuel ganeplyade fremstillet i støbt metal (som regel en blanding af krom og kobolt). Dette er hårdt metal med stor styrke. Det betyder, at man kan bruge metallet i ganske tynde lag og alligevel opnå, at protesen bliver tilstrækkelig solid.

Protesetænder på støbt stel.

*Delprotese med støbt stel
til overmunden.*

En delprotese med et støbt stel kan udformes, så den fylder mindre end en protese af akryl. Den bliver derfor nemmere at vænne sig til, og den ser som regel også pænere ud.

Hvorfor skal der slibes på tænderne?

For at skaffe plads til bøjlerne, som griber omkring tænderne og holder delprotesen på plads, er det nødvendigt, at tandlægen sliber på de naturlige tænder. Disse små slibninger skader ikke tænderne, fordi der som regel kun slibes af emaljelaget.

De manglende kindtænder erstattes med en delprotese.

Er det nemt at have en delprotese?

Nogle mennesker føler i starten, at deres tale lyder lidt anderledes med de nye tænder. Men det er næsten altid kun forbigående. Øvelse gør mester – og derfor kan højtlesning være en udmærket genvej til normal tale.

Der er normalt ikke problemer med at vænne sig til at spise med en delprotese.

Der kan godt være nogen ømhed i gummerne de første dage. Hvis ømheden ikke forsvinder i løbet af nogle dage, skal du gå til tandlægen.

Tag protesen ud, hvis det gør for ondt, men hav den altid på mindst en halv dag inden et eftersyn. Ellers kan det være umuligt for tandlægen at finde grunden til ømheden. Forsøg aldrig selv at rette på protesen – det gør kun ondt værre.

En delprotese kan normalt bruges døgnet rundt. Gummen har dog nogle gange godt af at hvile – dvs. at være uden protese – i en del af døgnet. Spørg tandlægen, om det er en god ide at tage protesen ud om natten.

Hvordan holdes protesen ren?

Snavsede tænder kan give dårlig ånde, huller i tænderne og tandkødsbetændelse. Du skal derfor børste dine tænder godt. Ligeledes skal du holde delprotesen ren. En delprotese tages ud, når den skal børstes. Hos tandlægen får du en grundig instruktion i, hvordan tænder og protese rengøres.

Det kan ikke altid undgås, at der kommer madrester ind under protesen, når du spiser. Det er en god ide at børste eller skylle protesen ofte – gerne efter hvert måltid.

Til at rengøre protesen skal du bruge koldt vand og almindelig håndsæbe evt. tandpasta, som dog ikke må være kraftigt slibende. Specielle protesebørster gør det let at holde protesen ren både udvendigt og indvendigt.

Brug aldrig varmt vand! Det varme vand kan få protesen til at ændre facon, så den ikke længere passer. Brug heller aldrig rengøringsmidler som skurepulver eller klorin. Det ødelægger protesen.

Der kan komme tandsten på protesen, ligesom tobak, rødvin, kaffe og te kan misfarve protesen. Sådanne misfarvninger skal fjernes hos tandlægen.

Er regelmæssige eftersyn hos tandlægen nødvendige?

Ja! Delprotesen kan belaste gummen og med tiden få den til at svinde. Der er derfor behov for, at protesen jævnligt efterses og justeres.

Har du fået protesen umiddelbart efter, at tænderne blev fjernet, skal den passes til efter et par uger – og igen efter nogle måneder. Har du tidligere haft protese, svinder gummerne noget langsommere.

Proteser kan "stilles om". Det betyder, at tandlægen kan lægge et lag lyserødt materiale inden i protesens svarende til de steder, hvor gummen er svundet. Det er derfor ikke altid nødvendigt at få en ny protese, blot fordi gummen svinder. Udgiften til denne tilpasning er normalt ikke indregnet i protesens pris.

Efter nogen tids brug kan bøjlerne også blive slappe, så protesen ikke længere sidder fast. Det er som regel meget lidt, der skal til, for at protesen igen føles behagelig fast, men forsøg **aldrig** selv at bukke på bøjlerne. Det er kun tandlægen, der ved, hvor bøjlerne skal bukkes.

Vedligeholdelse af delprotesen hos tandlægen er vigtig. Tandlægen kan også opdage eventuelle huller i tænderne, tandkødsbetændelse, svamp eller andre mere alvorlige sygdomme i munden. Det er nemlig ikke altid, at du selv kan mærke, hvis der er et problem. Under alle omstændigheder skal det behandles. Gå derfor til tandlæge mindst en gang om året, eller tal med din tandlæge om, hvor tit du bør komme til kontrol. I kan evt. aftale det fra gang til gang.

Hvor længe holder en delprotese?

En delprotese er en god og varig behandling. Hvis du sørger for at rengøre tænder og protese dagligt og passer de regelmæssige eftersyn hos tandlægen, kan du have glæde af delprotesen i mange år. I gennemsnit holder en delprotese i 8-10 år, men der er ingen faste regler for, hvor længe den nye protese kan eller skal holde. Det afhænger bl.a. af, hvilken type protese man anvender, samt hvor hurtigt gummen svinder.

Denne brochure er et supplement til de oplysninger,
som din tandlæge har givet dig.

Tandlæge:

© Information fra
Tandlægeforeningen
Tlf. 70 25 77 11

Denne patientvejledning er
revideret af professor, dr.odont.
Flemming Isidor, Tandlægeskolen
i Århus, Aarhus Universitet
i samarbejde med Tandlæge-
foreningen.

Oplag: 5.000
Maj 2009